

Warszawa 10 09 2010

OPINIA PRAWNA**Przedmiot informacji:**

Zmiana ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień skarbu państwa. Likwidacja uprawnień pracowniczych do wyboru swoich przedstawicieli do rad nadzorczych oraz zarządów spółek kapitałowych z udziałem skarbu państwa.

Podstawa prawna informacji

- *Projekt ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień skarbu państwa*
- *Ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych*

Zleceniodawca informacji:

Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków

Podstawy faktyczne informacji:

Zapytanie Zleceniodawcy

Odnosząc się do opinii oraz uchwały Prezydium Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych należy podkreślić słuszność stawianych tam tez, a w szczególności słuszność tezy generalnej, iż usunięcie przedstawicieli pracowników z rad nadzorczych oraz zarządów spółek kapitałowych z udziałem skarbu państwa uderzy szczególnie dotkliwie w pozycję i uprawnienia pracownicze.

W ocenie piszącego w opinii i stanowisku skupiono się jedynie na możliwościach pozyskiwania przez członków rad nadzorczych informacji i ewentualnego przekazywania ich pracownikom. Zbyt słaby nacisk położono natomiast na uprawnienia kontrolne, jakie posiada rada nadzorcza w stosunku do zarządu spółki w, a także wpływ jaki posiadają pojedynczy członkowie zarządu

na sprawy spółki. Oczywiście w obydwu przypadkach chodzi o kontrolę oraz wpływ na sprawy z zakresu uprawnień pracowniczych i zbiorowego jak i indywidualnego prawa pracy.

Jakkolwiek możliwości pozyskiwania informacji przez członków rad nadzorczych są istotne to należy pamiętać, że spółki kapitałowe, jak wynika z ustawy; kodeks spółek handlowych oraz ustawy o krajowym rejestrze sądowym są spółkami jawnymi w tym sensie, że większość ich dokumentacji finansowej, w tym sprawozdania finansowe, a w tym informacje dodatkowe oraz sprawozdania zarządu muszą być w Rejestrze ujawnione i udostępnione w czytelni sądu dla wszystkich zainteresowanych. Dodatkowo należy pamiętać o ustawie o informowaniu pracowników i prowadzeniu konsultacji oraz art. 28 ustawy o związkach zawodowych, który nakłada na spółki szereg obowiązków informacyjnych i odpowiadające tym obowiązkom pracownicze uprawnienia do uzyskania informacji. Biorąc powyższe pod uwagę, usunięcie przedstawicieli pracowników z rad nadzorczych i zarządów spółek kapitałowych – jakkolwiek istotne z punktu widzenia procesu informacyjnego nie zamknie całkowicie pracownikom dostępu do informacji.

O wiele istotniejszą konsekwencją wejścia w życie sygnalizowanych zmian jest całkowite likwidacja kontroli zarządu ze strony pracowniczej – społecznej i skupienie się na nadzorze właścicielskim oraz likwidacja wpływu przedstawicieli pracowników za działania spółki w zakresie prawa pracy.

Skupiając się w pierwszej kolejności na nadzorze, należy zwrócić uwagę na różnice w jego charakterze. Nadzór właścicielski oscyluje wokół interesu właściciela spółki, którym jest najczęściej maksymalizacja zysku. W wielu przypadkach maksymalizacja zysku prowadzi właśnie do cięć w tych sektorach przedsiębiorstwa prowadzonego przez spółkę, które odpowiedzialne są za bezpieczeństwo i higienę pracy czy warunki jej wykonywania. Lukę tę wypełniał nadzór społeczny, którego rolą była kontrola by działania zarządu, skupione na maksymalizacji zysku, nie prowadziły do zubożenia praw i interesów pracowniczych. Podobny charakter miał także udział przedstawicieli pracowników w organie zarządzającym

Należy pamiętać także o tym, że w większości przypadków zarząd spółki kapitałowej z udziałem Skarbu Państwa (lub jego niektórzy członkowie) jest jednocześnie pracodawcą w rozumieniu art. 3 ustawy kodeks pracy, a zatem stroną w indywidualnych jak i zbiorowych stosunkach pracy. Zarząd odpowiada zatem za współtworzenie i przestrzeganie zakładowych systemów prawa pracy, przestrzeganie przepisów powszechnych oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Przedstawiciele pracowników, będąc członkami rad

nadzorczych oraz zarządów – przez udział ten mieli możliwość kontroli wyżej opisanych działań. Wraz z usunięciem przedstawicielstwa załogi z rad nadzorczych oraz zarządów kontrola ta ulegnie likwidacji.

Marcin Szymanek
doradca prawny

